

МЕНЕДЖМЕНТ

MANAGEMENT

Ланченко Олексій, Машкін Юрій. Управління інноваційним розвитком сільськогосподарських підприємств: сучасний стан та перспективи. *Економічний дискурс*. 2024. Випуск 1-2. С. 122-130.
DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2024-1-13>

УДК 338.432:005.591.6'06
JEL Classification Q16, O31, O32

Ланченко Олексій

аспірант

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

E-mail: lanchenko76@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1476-7133

Машкін Юрій

к. с.-г. н., доцент кафедри технології виробництва продукції птахівництва та свинарства

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

E-mail: yura-mashkin@ukr.net

ORCID: 0000-0001-7401-6732

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація

Вступ. У сільському господарстві України переважають традиційні технології, особливо в малих суб'єктах підприємницької діяльності в сфері аграрного бізнесу, інноваційне оновлення йде в уповільненому темпі, що є однією з головних причин тривалого кризового стану аграрного виробництва. Разом з тим, розвиток аграрного сектора економіки України відбувається випереджаючими темпами, порівняно з іншими галузями економіки.

Методи. Дослідження базувалось на використанні таких методів: системного підходу – для вивчення зв'язків між явищами та процесами економічної дійсності; порівняльного – для зіставлення особливостей економічних процесів у світовій та українській економіці; економічного аналізу – для обґрунтування принципів економічного стимулювання та фінансової підтримки інноваційної діяльності; логічного аналізу – для уточнення поняття інновацій та визначення напрямів вдосконалення механізмів їх регулювання.

Результати. Доведено, що в багатьох економічно розвинених країнах інноваційна діяльність у сільському господарстві є фундаментом його ефективного функціонування, а держава значну частину основних витрат, пов'язаних з прискоренням науково-технічного прогресу, впровадженням його результатів у виробництво, бере на себе. Проте, в Україні державна науково-технічна політика належним чином не розробляється та не реалізується. Вважаємо, що в умовах членства України у СОТ, ефективність впливу інноваційно-інвестиційної діяльності на розвиток сільського господарства може бути більш відчутною, якщо вдасться хоча б частково подолати: відсутність розвинутої національної законодавчої бази, що регламентує та стимулює інноваційну

діяльність, а також дефіцит фахівців у галузі інноваційного менеджменту та традиційну інерційність у сприйнятті нововведень у багатьох керівників і фахівців підприємств та організацій у сільському господарстві; обмеженість бюджетного фінансування інновацій, низький рівень розвитку державно-приватного партнерства тощо.

Перспективи. Вважаємо, що в повоєнний період відродження аграрної економіки України інноваційний розвиток суб'єктів підприємницької діяльності в сфері агробізнесу буде здійснюватися на принципах державно-приватного партнерства та з урахуванням викликів зовнішнього середовища їх функціонування, що в кінцевому результаті забезпечить зростання доданої вартості в сільському господарстві країни. В повоєнний період відродження економіки країни інноваційний розвиток господарств корпоративного сектору аграрної економіки повинен бути орієнтований на нарощення виробництва продукції і, одночасно, мінімізацію впливу на навколишнє середовище. Дана обставина вимагає розробки та впровадження ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур. Також нині важливим завданням як перед науковцями, так і виробничиками є адаптація технологічного процесу до зміни природно-кліматичних умов.

Ключові слова: інновація, інноваційне оновлення, сільськогосподарські підприємства, інноваційний механізм, держава.

Вступ.

У сільському господарстві України переважають традиційні технології, особливо в малих суб'єктах підприємницької діяльності в сфері аграрного бізнесу, інноваційне оновлення йде в уповільненому темпі, що є однією з головних причин тривалого кризового стану аграрного виробництва. Разом з тим, розвиток аграрного сектора економіки України відбувається випереджаючими темпами, порівняно з іншими галузями економіки.

На сучасному етапі в практику сільськогосподарських товаровиробників повинні активно впроваджуватися як нові технології, так і нові способи господарювання. Єдиною альтернативою нинішньому стану вітчизняного сільського господарства слід вважати інноваційний розвиток. Широке застосування науково-технічних досягнень є найбільш дієвою та ефективною формою забезпечення сталого розвитку галузі, а сам науково-технічний прогрес визначається можливостями інноваційного шляху розвитку аграрного виробництва.

Подальше зростання неможливе без глибокого та всебічного аналізу сучасного стану організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку сільського господарства, що дозволить дати оцінку та розробити реальну інноваційну політику, активна реалізація якої забезпечить науково-технічний прогрес у галузі. Щодо сучасних умов першочергове значення має організаційно-економічне забезпечення освоєння інновацій у сільському господарстві за рахунок удосконалення організації інноваційного процесу, економічного стимулювання інноваційної діяльності на всіх рівнях управління, підвищення сприйнятливості сільськогосподарських товаровиробників до нововведень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Слід відзначити внесок вітчизняних дослідників у розвиток теорії та методології інноваційного управління, зокрема: Б. І. Валуєва, М. В. Задорожного, О. В. Кантаєвої, Я. Д. Крупки, Ю. А. Кузьмінського, М. Р. Лучко, І. В. Мельничука, В. О. Озеран. Стосовно специфіки управління інноваційним розвитком саме в сільській місцевості цікавими є роботи П. Дж. Христини, Д. Хербеля, Р. Халеда, Ч. Пенсі, Є. Кроулі, Н. О. Хаддад, М. Лі, Р. Халед, В. В. Готри, М. І. Ігнатко, О. В. Яценко, Л. І. Крачка. Проте, швидкоплинні зміни зовнішнього середовища функціонування сільськогосподарських підприємств, що викликані, в першу чергу, військовою агресією росії проти України вимагають перегляду підходів щодо функціонування системи управління інноваційним розвитком сільськогосподарських підприємств.

Мета.

Мета статті – на основі проведеного дослідження запропонувати практичні рекомендації по удосконаленню системи управління інноваційним розвитком сільськогосподарських підприємств.

Методологія дослідження.

Дослідження базувалось на використанні таких методів: системного підходу – для вивчення зв'язків між явищами та процесами економічної дійсності; порівняльного – для зіставлення особливостей економічних процесів у світовій та українській економіці; економічного аналізу – для обґрунтування принципів економічного стимулювання та фінансової підтримки інноваційної діяльності; логічного аналізу – для уточнення поняття інновацій та визначення напрямів вдосконалення механізмів їх регулювання.

Результати.

Інноваційний механізм суб'єкта господарювання орієнтований на формування та реорганізацію бізнес-структур, які здійснюють інноваційні процеси. Складові елементи інноваційного механізму такі:

- розробка, впровадження, що відображає процес пошуку та здійснення інноваційних рішень;
- фінансування, стимулювання та регулювання, що визначають можливі способи формування фінансових ресурсів, шляхи підвищення зацікавленості учасників господарської діяльності у впровадженні нововведень.

Механізм технологічного трансферу передбачає передачу технологій, розроблених у державному секторі, у приватний. Механізм захисту інтелектуальної власності передбачає наявність інструментарію контролю та покарання у разі незаконного використання об'єктів даної власності [1].

Для того, щоб інноваційна діяльність у сільському господарстві була активною та ефективною, необхідно задіяти ефективний організаційно-економічний механізм освоєння наукових досягнень. Для цього необхідно удосконалювати нормативну правову базу інноваційної діяльності та розробити державну інноваційно-інвестиційну політику з урахуванням принципів державно-приватного партнерства за пріоритету сільськогосподарських товаровиробників, що забезпечує просте, зручне або розширене відтворення в аграрному секторі.

Замість одноразових і в багатьох випадках розрізних заходів щодо переведення сільського господарства на інноваційно-інвестиційний шлях має бути розроблена програма його розвитку, підкріплена стабільними державними заходами, розрахованими на найближчу та більш віддалену перспективу.

Саме через системну техніко-технологічну модернізацію галузі, що базується на новій техніці та використанні прогресивної технології вирощування сільськогосподарських культур, є можливим подолати багато негативних факторів у галузі, зокрема: невисокий рівень продуктивності праці, який приблизно в 8-10 разів нижче, ніж у економічно розвинених країнах; урожайність сільськогосподарських культур, що поступається середньосвітовим показникам; низький рівень використання природно-ландшафтних, матеріально-технічних, трудових та фінансових ресурсів, високоефективних ресурсозберігаючих технологій [2].

Поки що конкурентні переваги української продукції на світовому ринку зумовлені здебільшого природними перевагами за рахунок надмірного використання чорноземів та економічними – завдяки наявності відносно дешевої робочої сили та недооціненої вартості землі.

Щодо переведення сільського господарства на інноваційно-інвестиційний шлях розвитку, пов'язаний з широким впровадженням селекційно-генетичних, виробничо-технологічних та організаційно-управлінських інновацій, то без здійснення державної інноваційно-інвестиційної політики, яка є ключовим фактором у розвитку сільського господарства інноваційного типу, важко буде ліквідувати розрив у рівні ефективності ведення галузі, в порівнянні з основними країнами-експортерами сільськогосподарської продукції, зробити її виробництво привабливішим для інвесторів та сприйнятливим до нововведень, забезпечити економічну зацікавленість.

Ринкові перетворення в аграрній сфері економіки України призвели до суттєвих змін

державного впливу на формування та розвиток сільського господарства, способів та методів господарських взаємодій та економічних відносин між усіма його численними підрозділами на корпоративному, місцевому, регіональному, міжрегіональному та державному рівнях управління аграрним сектором [3]. В економічних умовах, що швидко змінюються, не всі підрозділи цього найважливішого для країни сектору економіки виявилися ефективними, про що свідчать порушення у виробництві, обміні, розподілі та споживанні сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки.

Подолання багатьох негативних тенденцій у сільському господарстві країни, забезпечення стійкості та ефективного його функціонування можуть бути досягнуті лише шляхом переведення всіх галузей, підгалузей та виробництв на інноваційно-інвестиційну модель розвитку. Її реалізація можлива за трьома основними взаємопов'язаними і взаємообумовленими напрямками, такими як: інновації техніко-технологічного характеру, інновації в біологічний фактор, інновації в людський фактор.

У цьому аграрної науці, як постійному генератору технічного і технологічного розвитку сільського господарства, належить особлива роль у подоланні низького рівня використання виробничих ресурсів, а також у реалізації інноваційно-інвестиційної моделі його розвитку. Проте, переведення сільського господарства та його окремих галузей на інноваційно-інвестиційну модель розвитку стримують такі основні причини:

- по-перше, хронічно низький рівень фінансування аграрної науки. В результаті інноваційний потенціал українського аграрного сектору в довоєнний період реалізувався лише на 4-5%, тоді як у США – на 50%. При цьому, якщо частка наукомісткої продукції в аграрній сфері економіки України не перевищує 0,3% загального обсягу, то в економічно розвинених країнах вона досягає 20%;

- по-друге, постійна неузгодженість і роз'єднаність економічних інтересів між усіма численними підрозділами та учасниками сільськогосподарського виробництва, його організаційна неформальність, переважно стихійний характер розвитку, нерозвиненість кооперації та агропромислової інтеграції, слабкий вплив держави на відтворювальні процеси, пов'язані виробництвом, обміном, розподілом та споживанням сільськогосподарської продукції та результатів її переробки;

- по-третє, невідповідність наявного науково-технічного та технологічного потенціалу сільського господарства новим економічним і виробничим вимогам у ланцюжку від виробництва до споживання сільськогосподарської продукції та результатів її переробки.

По суті, ці традиційно важливі багатотіпові та багатофункціональні продуктивні комплекси, від рівня розвитку яких значною мірою залежать забезпеченість населення харчовими продуктами, рівень та якість його життя, продовольча безпека країни та її престиж у світі, переживають тривалу інноваційну кризу, яка пов'язана з відсутністю необхідних умов для запровадження інноваційних процесів, розвитку інноваційної діяльності [4]. В останні роки зростання інвестицій в окремі галузі та виробництва сільського господарства в умовах обмеженості та недостатнього фінансування базисних інновацій, що дозволяють своєчасно освоювати нові технології, може стати неефективним, багато в чому продовжуючи або консервуючи техніко-технологічну відсталість галузі;

- по-четверте, неприйнятність більшістю господарюючих суб'єктів у сфері аграрного бізнесу вітчизняних науково-технічних і технологічних досягнень при порівняно високому рівні імпорту сільськогосподарських машин, обладнання, засобів захисту рослин тощо. Інноваційна діяльність у сільському господарстві як складна багатопланова та багатоаспектна проблема не отримала належного вирішення на господарському, регіональному та державному рівнях, загострюючи і без того досить складну ситуацію з впровадженням та використанням результатів науково-технічного прогресу у виробництві, що стала наслідком впливу багатьох негативних внутрішніх та зовнішніх причин функціонування окремих галузей та виробництв галузі;

- по-п'яте, зберігається нееквівалентність обміну як усередині самого сільського

господарства, так і з іншими галузями економіки, що посилюється різного роду макроекономічними, природними, соціальними, міжнародними та законодавчими ризиками, які сприяють ослабленню його матеріально-технічної бази, скороченню можливостей для розширення та зміцнення інтеграції науки та виробництва. Численні внутрішні диспропорції у сільському господарстві через сформовану недосконалу систему міжгалузевих економічних відносин надають стримуючий вплив як розвитку аграрного сектора, так і усієї економіки країни, ведуть до ослаблення її престижу у світі;

- по-шосте, несприятлива інвестиційна ситуація для сільського господарства, насамперед, унаслідок відносно низької та нестійкої прибутковості галузі, що викликана, в першу чергу, збройною агресією росії проти України.

Незважаючи на те, що в останні роки довоєнного періоду в окремих галузях помітно активізувався інвестиційний процес, економіка більшості його суб'єктів господарювання така, що не дозволяє їм здійснювати не тільки розширене і просте, а й просте відтворення, використовувати повною мірою економічні стимули, надані державою.

Інновації, без яких неможлива реалізація інноваційно-інвестиційної моделі розвитку сільського господарства, поки що носять обмежений і локальний характер і, як правило, доступні лише незначній частині великих та економічно міцних підприємств та об'єднань холдингового типу [5]. Наявних ресурсів для ведення інноваційної діяльності значно менше, ніж це потрібно для ефективного розвитку галузей та виробництв сільського господарства;

- по-сьоме, відсутність ефективного механізму передачі досягнень науки у виробництво. Парадокс технічної і технологічної відсталості вітчизняного сільського господарства, що склалася, від економічно розвинених країн за наявності порівняно потужної аграрної науки в країні багато в чому пояснюється не тільки відсутністю у його суб'єктів господарювання засобів для модернізації та оновлення виробництва, але і вкрай слабкою інтеграцією науково-дослідної діяльності, не повною мірою орієнтованою на створення та використання сучасних технологій, формування технічної та технологічної політики, відсутністю задовільної провідної мережі впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво.

Через низку причин переважна більшість наукових розробок, частина з яких навіть відповідає світовому рівню, не доходить безпосередньо до суб'єктів господарювання в сфері аграрного бізнесу.

Щоб інноваційно-інвестиційна діяльність у сільському господарстві була активною та ефективною, а мультиплікативний ефект в аграрному секторі зростав, слід задіяти наступні групи факторів: економічні та технологічні; законодавчі й політичні; організаційно-управлінські; соціально-психологічні та культурні. Для цього необхідно:

- використовувати максимально новітні досягнення генетики, селекції, інформатики і нанотехнологій, що дозволяють виходити на новий технічний і технологічний рівень результативності наукових досліджень та впровадження у виробництво;

- створити та освоїти нові типи та класи машин та обладнання, що відповідають їх перспективним моделям в економічно розвинених країнах, які забезпечують техніко-технологічний прорив і значне зростання продуктивності праці, економію виробничих ресурсів, збереження природного середовища;

- розробити та освоїти ресурсозберігаючі та високопродуктивні технології у виробництві, зберіганні, транспортуванні, переробці та збуті продукції, адаптовані до місцевих умов, вимог екологізації виробництва, підвищення якості та конкурентоспроможності агропродовольства на внутрішньому та зовнішньому ринках;

- обґрунтувати сучасні підходи до формування та реалізації більш ефективного організаційно-економічного механізму функціонування сільського господарства, що найбільш повно відповідає завданням вирівнювання міжгалузевих пропорцій, забезпечення відтворення всіх видів ресурсів, посилення інвестиційної привабливості галузі, справедливого розподілу доходів по всьому ланцюжку, починаючи від сільськогосподарських товаровиробників та закінчуючи сферою торгівлі

кінцевою продукцією;

- здійснити перехід від простих форм інформаційних технологій до створення системи інформаційного забезпечення всіх учасників аграрного сектору, а також науки та освіти;

- сформувати розвинену інноваційну систему в сільському господарстві, для чого необхідно відпрацювати структуру всього інноваційного процесу, де основними складовими повинні стати: великі компанії та об'єднання, здатні вкладати значні фінансові засоби у розвиток досліджень та наукових розробок, доводити їх результати до серійного виробництва; модернізувати обладнання; малий інноваційний бізнес із специфічними формами його фінансування, організації обслуговування; держава з її законодавчою базою, науково-технічною політикою, спрямованими на регулювання та стимулювання інноваційних процесів з використанням нормативних правових актів, економічних та організаційних засобів; розвинений ринок нових технологій, що забезпечує інноваційній системі стійкий зворотний зв'язок та постійний попит на інноваційну продукцію.

Відставання, що склалося, в сільському господарстві України від економічно розвинених країн за техніко-технологічним рівнем розвитку настільки суттєве, що без вживання своєчасних великомасштабних заходів державного значення в повоєнний період відродження його подолати буде неможливо [6]. Необхідно реанімувати державну інноваційну політику в аграрній сфері економіки, надати їй законодавчого характеру, створити всі умови для планомірної реалізації. Це забезпечить певний позитивний імпульс для активізації інноваційно-інвестиційної діяльності в сільському господарстві, що, в першу чергу, сприятиме підвищенню ефективності виробництва продукції як основи його сталого розвитку.

При цьому досягнення інноваційних конкурентних переваг української продукції на внутрішньому та світовому ринках має йти за всіма напрямками інноваційної діяльності: селекційно-генетичним, виробничо-технологічним, організаційно-управлінським.

Проте, в силу низки обставин, пріоритет слід віддати організаційно-управлінським інноваціям, пов'язаним з розвитком інфраструктури ринку сільськогосподарської продукції, а також удосконаленням механізму його цінової стабілізації. У свою чергу, розвиток інфраструктури ринку передбачає за сприяння держави створення інформаційно-торговельної системи, що включає єдину інформаційно-комп'ютерно-комунікаційну систему, систему торгівлі подвійними і простими складськими свідоцтвами, розвинену біржову торгівлю, удосконалення складського господарства, зміцнення матеріально-технічної бази транспорту [7]. Це дозволить значно знизити логістичні витрати в товароруху сільськогосподарської продукції та продуктів її переробки, прискорити їх оборотність.

Організаційно-управлінські інновації дозволять створити для учасників агропродовольчого ринку, і насамперед для сільськогосподарських товаровиробників, необхідні умови для ведення більш справедливої конкуренції, стимулювання їх до виробництва більш дешевої, якісної та затребуваної продукції на ринку, що дасть їм, у свою чергу, реальну можливість підвищити ефективність своєї діяльності та розширити використання у виробництві нових сортів та гібридів, порід тварин, техніки, енергозберігаючих технологій та інших засобів зростання врожайності культур та продуктивності тварин, що сприяють зниженню собівартості продукції та підвищенню її якості та конкурентоспроможності на внутрішньому та світовому ринках.

Якщо в багатьох економічно розвинених країнах інноваційна діяльність у сільському господарстві є фундаментом його ефективного функціонування, а держава значну частину основних витрат, пов'язаних з прискоренням науково-технічного прогресу, впровадженням його результатів у виробництво, бере на себе, то в Україні державна науково-технічна політика належним чином не розробляється та не реалізується [8]. Держава вирішення всіх проблеми розвитку інноваційної діяльності в аграрній сфері економіки фактично передала на розсуд самих підприємств. У країні практично відсутня чітка система впровадження та освоєння досягнень науково-технічного прогресу як така, немає ефективного організаційно-економічного механізму, який сприяв би більш активному сприйняттю різного роду інновацій господарючими суб'єктами в

галузі та їх масовому тиражуванню.

Висновки і перспективи.

В умовах членства України у СОТ ефективність впливу інноваційно-інвестиційної діяльності на розвиток сільського господарства може бути більш відчутною, якщо вдасться хоча б частково подолати:

- відсутність розвиненої національної законодавчої бази, що регламентує та стимулює інноваційну діяльність, а також дефіцит фахівців у галузі інноваційного менеджменту та традиційну інерційність у сприйнятті нововведень у багатьох керівників та фахівців підприємств та організацій у сільському господарстві;

- обмеженість бюджетного фінансування інновацій, низький рівень розвитку державно-приватного партнерства;

- відсутність реальних механізмів управління інноваційними процесами в сільському господарстві та економічній зацікавленості в органів влади державного та регіонального рівнів до створення фондів на НДДКР через залучення приватних інвестицій та організацію позабюджетних венчурних фондів, спеціалістів;

- нерозвиненість інфраструктури інноваційної діяльності, відсутність чітких та дієвих механізмів регулювання процесів ліцензування та охорони інтелектуальної власності в аграрній сфері економіки, недосконалість організаційно-економічного механізму управління науково-технічною діяльністю, який би економічно спонукав споживача постійно впроваджувати та використовувати, а розробника створювати різноманітні інноваційні проекти, що сприяють ефективному функціонуванню сільського господарства на місцевому, регіональному та державному рівнях.

Вважаємо, що в повоєнний період відродження аграрної економіки України інноваційний розвиток суб'єктів підприємницької діяльності в сфері агробізнесу буде здійснюватися на принципах державно-приватного партнерства та з урахуванням викликів зовнішнього середовища їх функціонування, що в кінцевому результаті забезпечить зростання доданої вартості в сільському господарстві країни.

В повоєнний період відродження економіки країни інноваційний розвиток господарств корпоративного сектору аграрної економіки повинен бути орієнтований на нарощення виробництва продукції і, одночасно, мінімізацію впливу на навколишнє середовище. Дана обставина вимагає розробки та впровадження ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур. Також нині важливим завданням як перед науковцями, так і виробничниками є адаптація технологічного процесу до зміни природно-кліматичних умов.

Список використаних джерел

1. Шульгіна Л. М., Юхименко В. В. Сучасні концепції стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2011. №3 (2). С. 79-84.
2. Кошлата М. М. Теоретичні засади управління інноваційним розвитком підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2014 №6 (2). С. 210-212.
3. Бондарчук Н. В., Васільєва Л. М., Мінковська А. В. Стратегічне управління інноваційним розвитком аграрного підприємства для забезпечення його фінансово-економічної безпеки. *Підприємництво та інновації*. 2022 №23. С. 37-41.
4. Турило А. А. Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 14. С. 93-96.
5. Грабовська І. В. Інноваційний розвиток підприємства на засадах управління креативністю персоналу. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2017. №2 (2). С. 192-197.
6. Міценко Н. Г., Іванченко Г. В., Боднарюк В. А., Лозовий Т. І. Управління персоналом на засадах сталого розвитку як складова організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку підприємства. *Вісник ЛПТЕУ. Економічні науки*. 2022. №4. С. 21-26.

7. Марченко О. В., Голобородько О. П. Особливості стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства. *Економіка і регіон*. 2013. №4. С. 70-74.

8. Мігус І. П., Коваль Я. С. Інноваційний розвиток підприємств в умовах діджиталізації економіки. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021 №2 (62). С. 159-165.

Статтю отримано: 30.04.2024 / Рецензування 05.06.2024 / Прийнято до друку: 30.06.2024

Oleksii Lanchenko

Postgraduate Student

Bila Tserkva National Agrarian University

Bila Tserkva, Ukraine

E-mail: lanchenko76@gmail.com

ORCID: 0000-0003-1476-7133

Yuriy Mashkin

Ph.D. (in Agriculture), Associate Professor

Department of Technologies for Production of Poultry and Pig Farming Products

Bila Tserkva National Agrarian University

Bila Tserkva, Ukraine

E-mail: yura-mashkin@ukr.net

ORCID: 0000-0001-7401-6732

MANAGEMENT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES: CURRENT STATE AND PROSPECTS

Abstract

Introduction. Traditional technologies prevail in the agriculture of Ukraine, especially in small entities of entrepreneurial activity in the field of agrarian business, innovative renewal proceeds at a slow pace, which is one of the main reasons for the long-term crisis state of agricultural production. At the same time, the development of the agrarian sector of the Ukrainian economy is taking place at a faster rate than in other sectors of the economy.

Methods. The research was based on the use of the following methods: systemic approach – to study the connections between phenomena and processes of economic reality; comparative – to compare the features of economic processes in the world and Ukrainian economies; economic analysis – to substantiate the principles of economic stimulation and financial support of innovative activities; logical analysis – to clarify the concept of innovations and determine directions for improving the mechanisms of their regulation.

Results. It has been proven that in many economically developed countries, innovative activity in agriculture is the foundation of its effective functioning, and the state assumes a significant part of the main costs associated with the acceleration of scientific and technical progress, the implementation of its results in production. However, in Ukraine, the state science and technology policy is not properly developed and implemented. We believe that under the conditions of Ukraine's membership in the WTO, the effectiveness of the impact of innovation and investment activity on the development of agriculture can be more noticeable if it is possible to at least partially overcome: the lack of a developed national legislative framework that regulates and stimulates innovation activity, as well as the shortage of specialists in the field of innovation management and the traditional inertia in the perception of innovations among many managers and specialists of enterprises and organizations in agriculture; limited budget financing of innovations, low level of development of public and private partnership, etc.

Discussion. We believe that in the post-war period of revival of the agrarian economy of Ukraine, the innovative development of business entities in the field of agribusiness will be carried out on the principles of public-private partnership and taking into account the challenges of the external environment of their operation, which will ultimately ensure the growth of added value in the country's agriculture. In the post-war period of revival of the country's economy, the innovative development of farms in the corporate sector of the agrarian economy should be focused on increasing production and, at the same time, minimizing the impact on the environment. This circumstance requires the development and implementation of resource-saving technologies for growing agricultural crops. Adaptation of the technological process to changes in natural and climatic conditions is also an important task for both scientists and industrialists.

Keywords: innovation, innovative renewal, agricultural enterprises, innovation mechanism, state.

References

1. Shulhina, L.M., & Yukhymenko, V.V. (2011). Suchasni kontseptsii stratehichnoho upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpriemstva [Modern concepts of strategic management of innovative development of the enterprise]. *Marketynh i menedzhment innovatsii* [Marketing and Management of Innovations], 3 (2), 79-84. [in Ukr.].
2. Koshlata, M.M. (2014). Teoretychni zasady upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpriemstv [Theoretical principles of management of innovative development of enterprises]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu* [Scientific Bulletin of Kherson State University], 6 (2), 210-212. [in Ukr.].
3. Bondarchuk, N.V., Vasilieva, L.M., & Minkovska, A.V. (2022). Stratehichne upravlinnia innovatsiynym rozvytkom ahrarnoho pidpriemstva dlia zabezpechennia yoho finansovo-ekonomichnoi bezpeky [Strategic management of innovative development of an agrarian enterprise to ensure its financial and economic security]. *Pidpriymnytstvo ta innovatsii* [Entrepreneurship and Innovations], 23, 37-41. [in Ukr.].
4. Turylo, A.A. (2015). Orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizm upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpriemstva [Organizational and economic mechanism of management of innovative development of the enterprise]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu* [Scientific Bulletin of Kherson State University], 14, 93-96. [in Ukr.].
5. Hrabovska, I.V. (2017). Innovatsiyni rozvytok pidpriemstva na zasadakh upravlinnia kreatyvniosti personalu [Innovative development of the enterprise based on the principles of managing personnel creativity]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky* [Bulletin of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences], 2 (2), 192-197. [in Ukr.].
6. Mitsenko, N.H., Ivanchenko, H.V., Bodnariuk, V.A., & Lozovyi, T.I. (2022). Upravlinnia personalom na zasadakh staloho rozvytku yak skladova orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu innovatsiynoho rozvytku pidpriemstva [Personnel management on the basis of sustainable development as a component of the organizational and economic mechanism of innovative development of the enterprise]. *Visnyk LTEU. Ekonomichni nauky* [Bulletin of LTEU. Economic Sciences], 4, 21-26. [in Ukr.].
7. Marchenko, O.V., & Holoborodko, O.P. (2013). Osoblyvosti stratehichnoho upravlinnia innovatsiynym rozvytkom pidpriemstva [Peculiarities of strategic management of innovative development of the enterprise]. *Ekonomika i rehion* [Economy and Region], 4, 70-74. [in Ukr.].
8. Mihus, I.P., & Koval, Ya.S. (2021). Innovatsiyni rozvytok pidpriemstv v umovakh didzhytalizatsii ekonomiky [Innovative development of enterprises in the conditions of digitalization of the economy]. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»* [Scientific Notes of the University «KROK»], 2 (62), 159-165. [in Ukr.].

Received: 04.30.2024 / Review 06.05.2024 / Accepted 06.30.2024

